

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МОРСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА ПРАКТИЧНОЇ ПСИХОЛОГІЇ
OSNABRÜCK UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES
(GERMANY)
КАСН-ОНМУ: ЦЕНТР ВИВЧЕННЯ КИТАЮ
ВЕЛИКОТИРНОВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ СВ. КИРИЛА ТА
МЕФОДІЯ (БОЛГАРІЯ)
ІНСТИТУТ КРИМІНАЛЬНИХ НАУК ТА ПРИКЛАДНОЇ КРИМІНОЛОГІЇ (МОЛДОВА)
ASOCIATIA OBSTEASCA "PERSPECTIVA" (MOLDOVA)
АСОЦІАЦІЯ ПРАКТИКУЮЧИХ ПСИХОЛОГІВ ОДЕСЬКОЇ ОБЛАСТІ (УКРАЇНА)
ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ МЕДИЦИНИ ТА ФАРМАЦІЇ ІМ. НІКОЛАЄ ТЕСТЄМІЦАНУ
РЕСПУБЛІКИ МОЛДОВИ, КАФЕДРА ПСИХІАТРІЇ, НАРКОЛОГІЇ ТА МЕДИЧНОЇ
ПСИХОЛОГІЇ

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПСИХОЛОГІЇ У СУЧАСНОМУ ІННОВАЦІЙНОМУ ПРОСТОРІ

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

**III Міжнародної науково - практичної
конференції**

13 - 14 травня 2022 року

м. Одеса

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МОРСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА ПРАКТИЧНОЇ ПСИХОЛОГІЇ
OSNABRÜCK UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES
(GERMANY)
КАШ-ОНМУ: ЦЕНТР ВИВЧЕННЯ КИТАЮ
ВЕЛИКОТИРНОВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ СВ. КИРИЛА ТА
МЕФОДІЯ (БОЛГАРІЯ)
ІНСТИТУТ КРИМІНАЛЬНИХ НАУК ТА ПРИКЛАДНОЇ КРИМІНОЛОГІЇ (МОЛДОВА)
ASOCIATIA OBSTEASCA "PERSPECTIVA" (MOLDOVA)
АСОЦІАЦІЯ ПРАКТИКУЮЧИХ ПСИХОЛОГІВ ОДЕСЬКОЇ ОБЛАСТІ (УКРАЇНА)
ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ МЕДИЦИНИ ТА ФАРМАЦІЇ ІМ. НІКОЛАЄ ТЕСТЄМІЩАНУ
РЕСПУБЛІКИ МОЛДОВИ, КАФЕДРА ПСИХІАТРІЇ, НАРКОЛОГІЇ ТА МЕДИЧНОЇ
ПСИХОЛОГІЇ

**ACTUAL ISSUES
OF PSYCHOLOGY IN THE MODERN
INNOVATIVE SPACE**

**I INTERNATIONAL SCIENTIFIC AND
PRACTICAL CONFERENCE PAPERS
VOLUME**

May 13-14, 2022

УДК 159.9:001.895-047.37(082)

A437 <https://doi.org/10.33082/onmu/airpmis-2020>

Рекомендовано до друку Вченою радою Одеського національного морського університету. *Протокол № 10 від 27.04.2022 року.*

Редакційна колегія:

Р. П. Шевченко, д. психол.н., проф., завідувач кафедри практичної психології ННМГІ ОНМУ;

О. А. Діколь-Кобріна, ст. викладач кафедри практичної психології ННМГІ ОНМУ.

A437 **Актуальні** питання психології у сучасному інноваційному просторі : Збірник матеріалів міжнародної наук.-практ. конф., м. Одеса, ОНМУ, 13-14 травня 2022 р. / Редкол. : Р. П. Шевченко, О. А. Діколь-Кобріна. – *Одеса : Видавництво «Друк Південь»*, 2022. – 234 с.

Матеріали збірника відображають результати досліджень, що здобуті в процесі науково-дослідної роботи професорсько-викладацьким складом закладів вищої освіти України та зарубіжжя, провідних науковців, практиків, студентів та молодих науковців. Збірник може бути використаний для підвищення якості підготовки фахівців з психології та вдосконалення педагогічного процесу.

УДК 159.9:001.895-047.37(082)

Матеріали друкуються мовою оригіналу в авторській редакції

© Колектив авторів, 2022

© Видавництво «Друк Південь», 2022

ВПЛИВ ОСОБИСТІСНИХ ФАКТОРІВ НА ПРОФЕСІЙНУ СПРЯМОВАНІСТЬ ОСОБИСТОСТІ

А. В. Кернас

Кандидат психологічних наук,
Доцент кафедри Практичної психології
Одеський національний морський університет
м. Одеса, Україна

В. О. Панченко

Студентка 4-го курсу Навчально- наукового
Гуманітарного морського інституту
Одеський національний морський університет
м. Одеса, Україна

В умовах соціально-економічних перетворень, що активно відбуваються в Україні, важливе значення мають питання, пов'язані з професіоналізацією особистості. Розвиток науки й техніки як наслідок соціальних відносин висуває певні вимоги до сучасних професіоналів, передбачає формування усвідомленого прийняття особливостей професійної діяльності.

Вирішення цієї проблеми, можливе лише за умов становлення та зміцнення професійної спрямованості особистості.
[1]

Відповідно до рекомендації, щодо застосування критеріїв оцінювання якості освітньої програми, затвердженої Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти, у структурному компоненті особистості фахівця, значну роль відіграють психологічні знання та усвідомлення студентами їх ролі в професійному становленні. Також розглянуто параметри, які відображають базові особливості спрямованості особистості майбутнього фахівця: мотивація на професійне самовдосконалення, бажання вирішувати фахово значущі задачі, уміння встановлювати зв'язки з іншими людьми, здатність до професійної мобілізації своєї активності, особистісна відповідальність за виконання професійної діяльності, здатність до самокритики, а також до узгодженості своїх дій з діями інших людей, потреба допомагати людям у вирішенні їх психологічних

проблем і конфліктні авдання підготовки майбутніх спеціалістів: сприяння становленню та розвитку особистості, що значною мірою пов'язано із формуванням фахової спрямованості [3].

Актуальність і важливість спрямованості в професійному становленні майбутніх фахівців зумовило появу значної кількості психолого-педагогічних досліджень, присвячених її вивченню. Проблему розвитку професійної спрямованості особистості розглянуто на кафедрі Практичної психології Державного закладу Одеського національного морського університету, в межах навчання майбутніх спеціалістів за означеним напрямком.

Домінуючими фаховими мотивами, які визначають стійке, тривале, активно-дійове, позитивне ставлення особистості до оволодіння психологічними знаннями, вміннями й навичками і забезпечує майбутнім фахівцям ефективність вирішення виховних, освітніх та розвивальних завдань у майбутній фаховій діяльності. Суть взаємодії цих компонентів загальної особистісної спрямованості полягає в тому, що добре побудований процес професійно-психологічного навчання створює сприятливі умови не тільки для подальшого розвитку і закріплення якостей, яких вони набули до вступу в університет, але й розвитку і формування нових, професійно важливих якостей, психологічних знань, умінь і навичок, тобто цілісного формування всебічно розвинутої особистості майбутнього фахівця, його професійної спрямованості. Ми розглядаємо професійну спрямованість як стрижень особистості майбутнього фахівця, від сформованості якого залежить, як саме, яким чином будуть вирішуватися особистістю завдання.

Спрямованість майбутнього фахівця як умови розвитку особистості. Викладення основного матеріалу. Категорія фахової спрямованості традиційно включається в такі галузі психологічної теорії та практики, як професіоналізація особистості, профорієнтація, професійне самовизначення. На основі проведеного теоретичного аналізу можна стверджувати, що професійна діяльність висуває особливі вимоги до особистісного розвитку фахівця, адже саме Особистість є основним чинником професійного впливу в даній сфері. Тобто основним завданням підготовки майбутніх спеціалістів є сприяння становленню та розвитку особистості, що значною мірою пов'язано із формуванням професійної спрямованості. У психологічній

літературі слід виділити декілька тенденцій аналізу поняття фахової спрямованості:

Перша тенденція полягає в тому, що фахова спрямованість трактується як прояв загальної спрямованості.

Друга тенденція визначається тим, що фахова спрямованість ототожнюється з іншими психологічними категоріями, наприклад, з професійними інтересами, професійними намірами тощо.

Третя тенденція припускає аналіз професійної спрямованості як самостійний феномен – стійку домінуючу систему мотивів та систему емоційно-ціннісних відносин, що задають ієрархічну структуру домінуючих мотивів особистості. Можна зробити висновок, що атрибутивними характеристиками спрямованості особистості, які повною мірою властиві і в фаховій спрямованості як її компоненту, виступають наступні ідеї:

- спрямованість – це сукупність внутрішніх психологічних умов, що виступають джерелом активності людини;

- спрямованість є системоутворюючою властивістю особистості, що визначає її психологічний склад;

- спрямованість характеризується певною стійкістю як у цілому, так і відносно її окремих компонентів;

- спрямованість виявляється за допомогою діяльності, за допомогою участі особистості в соціальних процесах.

Дані феноменологічні характеристики обумовлюють функції, які виконує професійна спрямованість. Зокрема це функція професійної мотивації, спонукання особистості до активності у професійній сфері, що в свою чергу включає в себе постановку цілей певної діяльності, а також визначення її змісту. Також до функцій професійної спрямованості особистості можна віднести програмування та регулювання професійної активності особистості, інтеграція особистісних зусиль для досягнення мети, що в цілому є складовими процесу цілепокладання – основного механізму діяльності особистості. Процес цілепокладання дорослої особистості пов'язаний з виникненням в особистості більш стійких способів поведінки, зокрема способу життя [2].

Термін «професійна спрямованість» включає в себе два аспекти:

По-перше, аспект власне професійної спрямованості особистості. По-друге, аспект, пов'язаний з професійним розвитком, професіоналізацією. Підходи до розуміння професійного самовизначення відрізняються значною

різноманітністю. Перший підхід до поняття професійного самовизначення умовно можна позначити як віковий. Професійне самовизначення включається в контекст вивчення закономірностей вікового розвитку.

Другий підхід до поняття фахового самовизначення включає вивчення професійного самовизначення в контексті аналізу професійного становлення особистості, розробки проблем формування людини як суб'єкта професійної діяльності і самосвідомості професіонала.

Третій підхід виражений в інтеграції вікового і фахового підходів, на основі чого заглиблюється розуміння проблем професійного розвитку і побудови життєвого шляху, що служить розвитком ідей. Категорія фахової спрямованості виступає по відношенню до категорії професійного самовизначення пояснювальним чинником [3].

Окреслені напрями щільно взаємопов'язані між собою, мають взаємодоповнюючий характер та свідчать про неocenенну роль реалізації освітньо-професійній підготовці фахівців.

Література

1. Дідух М.М. Професійна спрямованість як динамічна якість особистості. // *Uridicna hsihologia*. 2021.№1 (28) Юридична психологія. – Національна академія внутрішніх справ, – Київ. – С. 56-63.

2. Панченко В.О Вплив особистісних факторів на професійну спрямованість особистості. // Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського. Педагогічні науки: збірник наук. праць. – Миколаїв: МНУ імені В. О. Сухомлинського, 2019 – № 12 (68), березень 2019. – С. 127–132.

3. Рекомендації щодо застосування критеріїв оцінювання якості освітньої програми / Затверджено Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти 17 листопада 2020 року. – К.: ТОВ «Український освітянський видавничий центр «Оріон»», 2020. – 88 с.